

บทที่ ๕

สรุปและอภิปรายผลของการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาถึงปัญหาการ สอนวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนรัฐบาล ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และธนบุรี ในก้านต่อไปนี้คือ

๑. วิธีการ สอนวิชาภูมิศาสตร์ ที่ครูภูมิศาสตร์ ใน อยู่ในปัจจุบัน
๒. การใช้อุปกรณ์การสอนวิชาภูมิศาสตร์
๓. การจัดกิจกรรมการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ครูภูมิศาสตร์ จัดขึ้น
๔. วิธีการ วัดผลการสอนของครูภูมิศาสตร์
๕. ความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่มีต่อการ สอนและการ เรียนวิชาภูมิศาสตร์
๖. สรุปผลความคิดเห็นของครูและนักเรียน เกี่ยวกับการ สอนวิชาภูมิศาสตร์ เพื่อ

เป็นแนวทางในการ ตั้งข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการ ปรับปรุง การ สอนวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้นโดยทั่วไป

ตัวแทนประชากร

ตัวแทนประชากรได้แก่โรงเรียนรัฐบาลชาย หญิง และสหศึกษา ๓๓ แห่ง เป็นครู ภูมิศาสตร์ ๕๐ คน ในโรงเรียนรัฐบาล ของกรมวิสามัญ กระทรวงศึกษาธิการ ในจังหวัด พระนครศรีอยุธยา และธนบุรี ที่ได้เลือกไว้แล้ว และตัวแทนประชากรที่เป็นนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น จำนวน ๓๐๐ คน

วิธีการ เลือกประชากร ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย Simple Random Sampling

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัยเป็นแบบสอบถาม ๒ ชุด คือแบบสอบถามครู ๑ ชุด และแบบสอบถามนักเรียน ๑ ชุด แบบสอบถามแบ่งเป็น ๒ ชนิด คือ เป็นแบบเลือกตอบ และแบบปลายเปิด Open _ end แบบสอบถามครู ประกอบด้วย

- ตอนที่ ๑ สถานภาพของครูภูมิศาสตร์
- ตอนที่ ๒ ปัญหาการสอนวิชาภูมิศาสตร์
- ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะของครูในการปรับปรุงการสอนวิชาภูมิศาสตร์ให้ดียิ่งขึ้น

แบบสอบถามนักเรียน มี ๓ ตอน คือ

- ตอนที่ ๑ สถานภาพของนักเรียน
- ตอนที่ ๒ ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการสอนวิชาภูมิศาสตร์
- ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะของนักเรียนในการปรับปรุงการสอนวิชาภูมิศาสตร์ให้ดียิ่งขึ้น

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลทั้งหมดเป็นแบบสอบถามครู ๕๐ ชุด และเป็นแบบสอบถามนักเรียน ๓๐๓ ชุด รวมทั้งหมด ๓๕๓ ชุด ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามครูคืนมาครบ ๕๐ ชุด และแบบสอบถามนักเรียนได้รับคืนมา ๓๐๐ ชุด รวมได้รับแบบสอบถามทั้งหมดคืนมา ๓๕๐ ชุด ก็ครบเป็นร้อยละ ๙๙.๒๓

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยศึกษาคำตอบของครูและนักเรียนเป็นร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางจากนั้นผู้วิจัยจึงแปลความหมายของค่าสถิติที่ได้จากผลของการวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผลของการวิจัย แบ่งเป็นข้อมูลที่ได้จาก

- ก. แบบสอบถามของครูภูมิศาสตร์
- ข. แบบสอบถามของนักเรียน

ผลของการวิจัยที่ได้จากแบบสอบถามของครูภูมิศาสตร์ สมมุติต่อไปนี้คือ

๑. สถานภาพของครูภูมิศาสตร์

ครูภูมิศาสตร์ที่ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งหมด ๕๐ คน เป็นครูชายจำนวน ๒๒ คน หรือร้อยละ ๒๔.๔๔ และเป็นครูหญิงจำนวน ๒๘ คนหรือร้อยละ ๓๕.๕๖ อายุของครูต่ำสุดคือ ๒๒ ปี อายุสูงสุดคือ ๕๕ ปี อายุเฉลี่ยของครูภูมิศาสตร์ คือ ๓๕.๕๕ ปี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุเฉลี่ย คือ ๕.๓๒๕ ใบจำนวนครูทั้งหมดนี้ เป็นครูที่สมรสแล้ว ๕๑ คน หรือร้อยละ ๕๖.๒๓ เป็นครูโสด ๓๕ คนหรือร้อยละ ๔๓.๓๓ วุฒิของครูภูมิศาสตร์ เป็นครูปริญญาจำนวน ๔๔ คน หรือร้อยละ ๕๓.๓๓ เป็นครูประกาศนียบัตรจำนวน ๕๐ คน หรือร้อยละ ๕๕.๕๕ และเป็นครูอนุปริญญาจำนวน ๒ คน หรือร้อยละ ๒.๒๒ ปริญญาที่ครูได้รับคือปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต ๒ คน ปริญญาการศึกษาบัณฑิต ๑๖ คน ประกาศนียบัตรที่ครูได้รับคือ ประกาศนียบัตรชั้นสูง ๔ คน พิเศษมัธยม ๑๔ คน ประโยชน์อบรม ๓ คน และการเรียนชั้นสูง ๑ คน อนุปริญญาที่ครูได้รับคือ อนุปริญญาการศึกษาบัณฑิต ๑ คน และอนุปริญญาศึกษาศาสตร์บัณฑิต ๑ คน

ประสบการณ์ในการสอนของครูภูมิศาสตร์มีตั้งแต่ ๑ ปี ถึง ๓๕ ปี ระยะเวลาที่ครูทำการสอนวิชาภูมิศาสตร์โดยเฉลี่ยคือ ๗.๕๓๓ ปี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเวลาที่สอนวิชาภูมิศาสตร์คือ ๗.๕๕๕ จำนวนชั่วโมงที่ครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ในแต่ละสัปดาห์นั้นมีตั้งแต่ ๑ ถึง ๒๐ ชั่วโมง จำนวนชั่วโมงสอนวิชาภูมิศาสตร์โดยเฉลี่ยในแต่ละสัปดาห์คือ ๗.๔๐ ชั่วโมง และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนชั่วโมงสอนวิชาภูมิศาสตร์แต่ละสัปดาห์ คือ ๕.๔๒๐

นอกจากสอนวิชาภูมิศาสตร์แล้ว ครูภูมิศาสตร์ยังสอนวิชาอื่น ๆ อีก ด้วย จำนวนชั่วโมงที่ครูภูมิศาสตร์สอนวิชาอื่น ๆ ในแต่ละสัปดาห์มีตั้งแต่ ๑ ถึง ๒๐ ชั่วโมง จำนวนชั่วโมงที่สอนวิชาอื่น ๆ โดยเฉลี่ยในแต่ละสัปดาห์คือ ๑๒.๐๗ ชั่วโมง และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนชั่วโมง ที่สอนวิชาอื่น ๆ ในแต่ละสัปดาห์คือ ๕.๔๔ ครูภูมิศาสตร์ร้อยละ ๓๕.๕๕

ทำการสอนวิชาอื่น คือวิชาประวัติศาสตร์ วิชาหน้าที่พลเมือง และวิชาศีลธรรม นอกจากการสอนวิชาภูมิศาสตร์และวิชาอื่น ๆ ดังกล่าวแล้ว งานพิเศษที่มีใบสั่งงานสอนประจำ คือ ช่วยงานคันธูร การถึงร้อยละ ๒๕.๕๕ และมีครูร้อยละ ๗.๗๕ ที่มีงานสอนพิเศษที่นอกเหนือจากงานสอนประจำที่โรงเรียน คือสอนพิเศษเป็นรายบุคคลที่บ้าน

ในการศึกษาความรู้สึกของครูที่เกี่ยวกับการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในจำนวนครูทั้งหมด ๕๐ คน มีครูจำนวน ๔๑ คน หรือร้อยละ ๘๐.๐๐ ชอบสอนวิชาภูมิศาสตร์โดยครูร้อยละ ๖๘.๑๓ มีจำนวนเท่ากัน ให้เหตุผลว่า ชอบสอนวิชาภูมิศาสตร์ เพราะวิชาภูมิศาสตร์ เป็นวิชาที่ช่วยฝึกทักษะด้านการสังเกตพิจารณา มีเหตุผล และรู้จักวิธีแก้ปัญหา และเห็นว่าวิชาภูมิศาสตร์ เป็นวิชาที่มีความก้าวหน้าและเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบันและอนาคต จากจำนวนครู ๕๐ คนมีครูจำนวนน้อยคือ ๙ คน หรือร้อยละ ๑๘.๐๐ ที่ไม่ชอบวิชาภูมิศาสตร์ ครูทั้ง ๙ คน ที่ไม่ชอบสอนหรือร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ให้เหตุผลว่า ไม่ชอบสอนเพราะไม่ถนัดสอนวิชาภูมิศาสตร์

๒. ปัญหาการสอนวิชาภูมิศาสตร์

ก. การเตรียมการสอน

ครูจำนวนร้อยละ ๖๗.๗๕ เข้าใจหลักสูตร ประมวลการสอนคู่มือครู วิจารณ์หาค่าเฉลี่ยน้ำหนักของการเตรียมการสอนวิชาภูมิศาสตร์ได้ค่า ๒.๕๓๓ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น .๖๖๒ แสดงว่าการเตรียมการสอนของครูภูมิศาสตร์อยู่ในลักษณะค่อนข้างดี ครูร้อยละ ๔๔.๔๔ ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุด และครูร้อยละ ๒๕.๔๕ ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากการอ่านหนังสือแมกซีนวิชาภูมิศาสตร์ที่บุคคลอื่น ๆ แ่่ง นอกเหนือไปจากเล่มที่ครูใช้ของกระทรวงศึกษาธิการ นอกจากนี้ยังมีครูจำนวนมากกว่าร้อยละ ๕๐ ขึ้นไปใช้หนังสือพิมพ์และหนังสืออุเทศของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นหนังสือประกอบการสอนวิชาภูมิศาสตร์

เกี่ยวกับการกำหนดความมุ่งหมายของการสอนนั้น ครูร้อยละ ๘๖.๒๐ ให้ความสำคัญเห็นว่า การกำหนดความมุ่งหมายของการสอนนั้นจำเป็นแต่ไม่คงกำหนดทุกครั้งที่สอนทุกบท

เรียน ครูร้อยละ ๕๓.๓๓ ปฏิเสธทัศนคติที่ตีแก่นักเรียน คือสอนให้นักเรียนรู้จักสังเกตพิจารณา มีเหตุผล สามารถแก้ปัญหาด้วยตนเอง ครูร้อยละ ๔๕.๔๕ ให้ความเห็นว่าโอกาสที่ครูจะ ปฏิเสธทัศนคติที่ตีแก่นักเรียนนั้น ครูควร จะสอนแทรกไปในบทเรียนทุกครั้งที่มีโอกาสสอนได้

ข. วิธีการสอนและการใช้อุปกรณ์การสอน

จากการศึกษาพบว่า ครูร้อยละ ๙๖.๖๗ ใช้วิธีการสอนแบบให้นักเรียน สามารถค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากบทเรียน และให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ครูร้อยละ ๖๐.๐๐ สอนแบบบรรยายและใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน ครูร้อยละ ๔๘.๘๘ สอน วิชาภูมิศาสตร์ให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ คือ วิชาภาษาไทย วิชาประวัติศาสตร์ วิชาหน้าที่พลเมือง และศีลธรรม และวิชาภาษาอังกฤษเป็นบางครั้ง ครูร้อยละ ๙๓.๓๓ แนะนำให้นักเรียนค้น คว้าหาความรู้จากห้องสมุด ติดตามเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวของข่าวทั่วโลกจากหนังสือ พิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์และสื่อมวลชนอื่น ๆ เสมอ ครูร้อยละ ๙๓.๓๓ เปิดโอกาสให้นักเรียน ทุกชั่วโมงเพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและซักถามปัญหาต่าง ๆ ที่ไม่เข้าใจ

ครูร้อยละ ๙๖.๖๖ คิดจะปรับปรุงการสอนให้ดียิ่งขึ้นเสมอทุกครั้งทีสอนจบแต่ละชั่วโมง ครูร้อยละ ๕๑.๑๑ มีปัญหาการสอนวิชาภูมิศาสตร์ คือขาดอุปกรณ์การสอน ระหว่างครู ในสายวิชาสังคมศึกษา ผู้วิจัยพบว่า ครูร้อยละ ๘๖.๖๖ มีเพื่อนครูให้ความช่วยเหลือในการ ร่วมงานการสอนวิชาภูมิศาสตร์เป็นอย่างดี ดังนั้นเมื่อครูมีปัญหาการสอน ครูร้อยละ ๕๐.๐๐ จึงขอความช่วยเหลือจากเพื่อนครูสังคมศึกษากลับกัน

เกี่ยวกับตัวนักเรียนที่ครู ประเมินค่าการสอนวิชาภูมิศาสตร์คือ ครูร้อยละ ๔๗.๘๘ กล่าวว่า นักเรียนขาดความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ร้อยละ ๕๓.๓๓ ครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์กันปานกลาง จากความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนทำให้ครูรู้ว่านักเรียนมีความคิด เห็นต่อวิชาภูมิศาสตร์อย่างไร ครูร้อยละ ๙๖.๖๗ กล่าวว่านักเรียนมีความสนใจและเห็น ความสำคัญของวิชาภูมิศาสตร์พอสมควร ครูร้อยละ ๖๖.๖๖ ให้ความคิดเห็นว่านักเรียนที่ เรียนวิชาภูมิศาสตร์ได้ก็ต้อง เป็นผู้ที่ชอบค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ

เกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การสอนวิชาภูมิศาสตร์ ครูร้อยละ ๕๑.๑๑ ให้ความเห็นว่า การใช้อุปกรณ์การสอนวิชาภูมิศาสตร์นั้นช่วยให้นักเรียนเข้าใจดี แต่เสียเวลาเรียน ครูจึงใช้

บางครั้งที่จำเป็น ครูร้อยละ ๕๕.๕๕ ใช้อุปกรณ์การสอนที่เป็นแผนที่ติดนิเวศภาพ แผนที่ทวีป และแผนที่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับภูมิศาสตร์ แม้ว่าอุปกรณ์การสอนจะมีประโยชน์อย่างมาก แต่ครูผู้สอนร้อยละ ๓๖.๒๖ มีปัญหาการใช้อุปกรณ์คือโรงเรียนมีอุปกรณ์การสอนไม่เพียงพอ ผู้วิจัยศึกษาต่อไปถึงเรื่องกิจกรรม พบว่าครูร้อยละ ๕๕.๕๕ มีความคิดเห็นว่าการสอนวิชาภูมิศาสตร์แบบมีกิจกรรม มีอุปกรณ์การสอน มีการวัดผลนั้นจะเป็นสาเหตุให้ครูสอนหันความหลักสูตรหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับเทคนิควิธีการสอนของครูแต่ละคน เรื่องการบ้านนั้น ครูร้อยละ ๕๑.๑๑ ให้ความเห็นว่าควรให้การบ้านนักเรียนทำเมื่อจบบทเรียนเรื่องหนึ่ง ๆ ครูร้อยละ ๔๐.๐๐ ให้ความเห็นว่า เมื่อครูใช้อุปกรณ์การสอนนั้นนักเรียนมีความสนใจเรีบงมากขึ้น

ค. การจัดกิจกรรม

ในการจัดกิจกรรมการสอนนั้น สิ่งสำคัญที่สุดคือแหล่งความรู้ที่ทั้งครูและนักเรียนจะใช้บริการ ผู้วิจัยพบว่าโรงเรียนส่วนมากคือร้อยละ ๕๗.๗๗ มีห้องสมุดโรงเรียน คำนปริมาณของหนังสือ เอกสาร วารสารทางวิชาภูมิศาสตร์ที่โรงเรียนมีอยู่มีผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลแบบประมาณค่า หากค่าเฉลี่ยของน้ำหนักความเพียงพอของหนังสือ เอกสารวารสารทางวิชาภูมิศาสตร์ได้เป็น ๖๓.๔ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น ๕.๖๐ แสดงว่า โรงเรียนส่วนมากมีหนังสือ เอกสาร และ วารสารทางวิชาภูมิศาสตร์อยู่ในเกณฑ์ไม่เพียงพอแก่ความต้องการ

จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนมากคือร้อยละ ๕๕.๕๕ มีชุมนุมสังคมนักศึกษา ครูร้อยละ ๕๗.๗๗ ไม่เคยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียนเลย มีครูร้อยละ ๓๔.๕๕ ที่เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียน ครูร้อยละ ๖๑.๑๑ ทำป้ายนิเทศวิชาภูมิศาสตร์ เป็นมางครั้งที่สอนเรื่องสำคัญ ครูร้อยละ ๕๕.๕๕ จัดกิจกรรมการสอนคือพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ ครูร้อยละ ๓๐.๐๐ ให้ความเห็นว่าพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ มีประโยชน์คือช่วยให้นักเรียนเห็นของจริงและมีความเข้าใจดีขึ้นมาก ครูร้อยละ ๕๕.๕๕ มีวิธีทำเป็นงานก่อนไปศึกษานอกสถานที่โดยการแจกกระดาษ มีการอธิบายว่าจะไปศึกษาเรื่องอะไร นักเรียนจะได้รับความรู้อะไรบ้าง หลังจากไปศึกษานอกสถานที่แล้ว ครูร้อยละ ๕๕.๕๕ ให้นักเรียนเขียนรายงานเป็นการวัดผล ปัญหาในการจัดกิจกรรมของครูภูมิศาสตร์คือร้อยละ ๓๓.๓๓ ขาดอุปกรณ์และแหล่งค้นคว้า

ง. การวัดผล

ศึกษาดังความเข้าใจของครูภูมิศาสตร์ เกี่ยวกับความมุ่งหมายของการวัดผลปรากฏว่า ครูร้อยละ ๕๑.๖๖ ให้ความเห็นว่า การวัดผลเพื่อเป็นภาระครูซ่อมทรงแล้วนำมาปรับปรุงให้ดีขึ้น ครูร้อยละ ๔๘.๓๔ บอกให้นักเรียนเตรียมตัวทดสอบเป็นบางครั้ง ครูร้อยละ ๕๖.๖๖ ใช้แบบของการวัดผลที่เป็นข้อทดสอบแบบปรนัยและอัตนัยปนกัน วิธีการวัดผลแบบอื่น ๆ ที่ครูร้อยละ ๖๐.๐๐ ใช้คือเก็บคะแนนจากการให้นักเรียนทำงานทุกครั้ง จากการวิจัยพบว่าร้อยละ ๕๕.๕๕ ที่ผู้ออกข้อสอบวิชาภูมิศาสตร์ เป็นครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์เอง ครูร้อยละ ๔๐.๐๐ ไม่มีปัญหาในการวัดผล

จ. หลักสูตร ประมวลการสอน และหนังสือแบบเรียน

การสอนวิชาภูมิศาสตร์ให้ได้ผลนั้น ครูควรมีความรู้ ความเข้าใจใน หลักสูตร ประมวลการสอน และหนังสือแบบเรียนเป็นอย่างดี ผู้วิจัยศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับหลักสูตร วิชาภูมิศาสตร์ ปรากฏว่า ครูร้อยละ ๖๐.๐๐ ให้ความเห็นว่าหลักสูตรวิชาภูมิศาสตร์ เขียนไวกว้าง ๆ ไม่ละเอียดพอที่จะเป็นแนวทางให้ครูปฏิบัติในการสอนวิชาภูมิศาสตร์

จากการวิจัยครั้งนี้ ครูจำนวน ๕๐ คน มีครูจำนวน ๔๒ คนหรือร้อยละ ๘๑.๖๖ สอนทันตามหลักสูตร และมีครูจำนวน ๘ คน หรือร้อยละ ๑๖.๓๖ สอนไม่ทันตามหลักสูตรกำหนดจากจำนวนครูทั้งหมด ๔ คนที่สอนไม่ทันตามหลักสูตร มีครูอยู่ ๒ คน หรือร้อยละ ๓๕.๐๐ มีวิธีการแก้ปัญหาคือ อธิบายเรื่องย่อ ๆ ให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนไปอ่านให้เข้าใจ แล้วถามเกี่ยวกับเรื่องราวที่อ่านให้ฟังนั้นในการทดสอบด้วย

เกี่ยวกับเรื่องประมวลการสอน ครูร้อยละ ๕๔.๕๔ ใช้ประมวลการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลแบบประมาณค่าเฉลี่ยของน้ำหนักโอกาสที่ครูมีส่วนร่วมในการทำประมวลการสอนวิชาภูมิศาสตร์ได้ค่า ๑.๒๓ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็น ๐.๕๕๕ แสดงว่าโอกาสที่ครูมีส่วนร่วมในการทำประมวลการสอนวิชาภูมิศาสตร์นั้นอยู่ในลักษณะที่ครูไม่เคยมีส่วนร่วมเลย ผู้วิจัยศึกษาต่อไปถึงความต้องการของครูที่จะมีส่วนร่วมใน

การทำประมวลการสอน จากจำนวนครูทั้งหมด ๕๐ คน มีครู ๔๑ คนหรือร้อยละ ๘๒.๔๔
 ต้องการมีส่วนร่วมในการทำประมวลการสอนวิชาภูมิศาสตร์ จากจำนวนครู ๔๑ คน มีครู
 ๓๒ คนหรือร้อยละ ๘๔.๐๗ ให้เหตุผลว่าต้องการให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและ
 กัน ครูจำนวน ๑๔ คน จาก ๕๐ คนหรือร้อยละ ๒๘.๑๑ ไม่ต้องการมีส่วนร่วมในการทำประ
 มวลการสอนวิชาภูมิศาสตร์ จากจำนวน ๑๔ คนมีครู ๑๐ คนหรือร้อยละ ๘๖.๖๔ ให้เห
 ลผลว่าเสีย ไม่มีประโยชน์

ความเต็มของครูภูมิศาสตร์ เกี่ยวกับหนังสือแบบเรียน ผู้วิจัยพบว่า ครูจำนวน ๒๒
 คน จาก ๕๐ คน หรือร้อยละ ๔๔.๔๔ ให้ความคิดเห็นว่าหนังสือแบบเรียนยังไม่เหมาะสมคือ
 ครู ๒๒ คน หรือร้อยละ ๓๑.๑๑ ให้ความเห็นว่าหนังสือแบบเรียนเหมาะสมแล้ว จากจำนวน
 ครู ๒๒ คนที่ให้ความเห็นว่าหนังสือแบบเรียนยังไม่เหมาะสมคือนั้น มีครู ๓๖ คนหรือร้อยละ
 ๘๒.๐๒ ให้เหตุผลว่าหนังสือแบบเรียนมีเนื้อหาไม่ละเอียด การจัดอบรมครู ครู ๔๔ คนจาก ๕๐ คน
 หรือร้อยละ ๘๘.๐๐ ต้องการให้มีการจัดอบรมครู ครู ๕๔ คนจาก ๕๕ คน หรือร้อยละ

๒๔.๕๐ ต้องการให้มีการจัดอบรมและนิเทศการศึกษาในชั้นเนื้อหาระดับการ วิธีการสอน
 การสร้างและใช้อุปกรณ์การสอน และการวัดผล จากจำนวนครูทั้งหมด ๕๐ คนมีครู ๒ คนที่
 ไม่ต้องการให้มีการจัดอบรมครูและนิเทศการศึกษา ทั้งนี้ครูจำนวน ๒ คนหรือร้อยละ ๑๐๐.๐๐
 ให้เหตุผลว่าไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการสอน

ผู้วิจัยศึกษาถึงเรื่อง การจัดประชุมนิเทศการสอนวิชาภูมิศาสตร์ พบว่า ผู้บังคับบัญชา
 อาจารย์ใหญ่ หรืออาจารย์หัวหน้าสาขาวิชา สังคมศึกษาจำนวนมากร้อยละ ๗๗.๗๘ ไม่เคย
 จัดให้มีการประชุมนิเทศเกี่ยวกับการสอนวิชาภูมิศาสตร์แก่ครูผู้สอนเลย ผู้วิจัยศึกษาต่อไปถึง
 วิธีการที่ผู้บังคับบัญชาช่วยส่งเสริมความก้าวหน้าทางทันวิชาการศึกษาของครูภูมิศาสตร์ พบว่าส่วน
 มากคือร้อยละ ๖๖.๖๖ ที่ผู้บังคับบัญชาสนับสนุนให้ครูมีความรู้กว้างขวางโดยจัดห้องสมุดโรง
 เรือนและจัดหาหนังสือวิชาการมาให้ห้องสมุด

๓. ข้อเสนอแนะของครูภูมิศาสตร์ในการปรับปรุงการสอนวิชาภูมิศาสตร์ให้ดียิ่งขึ้น
 ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์แบบประมาณค่า เพื่อหาค่าเฉลี่ยของน้ำหนักในสิ่งที่ครู

ครูต้องการปรับปรุงในการสอนวิชาภูมิศาสตร์ ว่างความล่าช้าความต้องการมากขึ้น ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่า ครูต้องการปรับปรุงหลักสูตร ประมาณการสอน และหนังสือคู่มือครู เป็นลำดับ ๑ แบบเรียนเป็นลำดับ ๒ อุปกรณ์การสอน เป็นลำดับ ๓ วิธีการสอนเป็นลำดับ ๔ หนังสืออ่านประกอบ เป็นลำดับ ๕ ความรู้ของครูเป็นลำดับ ๖ แหล่งค้นคว้าหาความรู้ เป็นลำดับ ๗ วิธีการวัดผล เป็นลำดับ ๘ และการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกหลักสูตร เป็นลำดับ ๘

ครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ให้ข้อเสนอแนะต่อกระทรวงศึกษาดังนี้คือ

กระทรวงศึกษาธิการ ควรพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร ประมาณการสอน และแบบเรียนให้ทันต่อเหตุการณ์ จักให้นักศึกษามีเหตุผลเพียงพอที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ครูในด้านการสอน เพิ่มงบประมาณแก่โรงเรียนเพื่อโรงเรียนจะได้จัดบริการด้านห้องสมุด และจัดหาอุปกรณ์ การสอนให้เพียงพอ

ครูมีข้อเสนอต่อผู้บริหารโรงเรียนว่า ควรจัดบริการห้องสมุดที่เพียงพอต่อความต้องการ ค้นคว้าและควรจัดหาอุปกรณ์การสอนให้เพียงพอต่อความต้องการ ควรสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่นตั้งชุมนุมวิชาการ จัดไปศึกษานอกสถานที่ ครูได้เสนอแนะต่อไปว่า ครูที่จะเป็นผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ที่ มีความรักในวิชาที่ตนสอน และมีวิธีการสอนดี

ผลของการวิจัยที่ได้จากแบบสอบถามของนักเรียน สรุปได้ดังนี้คือ

๑. สถานภาพของนักเรียน

นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้รวมทั้งหมด ๓๐๐ คน เป็นหญิง ๑๔๑ คน หรือร้อยละ ๔๗.๐๐ เป็นนักเรียนชาย ๑๕๙ คนหรือร้อยละ ๕๓.๐๐ อายุของนักเรียนต่ำสุดคือ ๑๒ ปี และอายุสูงสุดคือ ๑๙ ปี อายุเฉลี่ยของนักเรียนคือ ๑๕.๕๔ ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุนักเรียนคือ ๑.๒๐๔

เกี่ยวกับจำนวนชั่วโมงที่สอนวิชาภูมิศาสตร์ในแต่ละสัปดาห์ นักเรียนร้อยละ ๖๐.๐๐ มีความเห็นว่าวิชาภูมิศาสตร์ควรมีชั่วโมงสอนสัปดาห์ละ ๒ ชั่วโมง จำนวนชั่วโมงสอนวิชาภูมิศาสตร์โดยเฉลี่ยที่นักเรียนต้องการคือ ๒.๑๓๖ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนชั่วโมง

สนวิชาภูมิศาสตร์ในแต่ละสัปดาห์คือ ๑.๘๓

ถ้าหากความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิชาภูมิศาสตร์ ปรากฏว่าในจำนวนนักเรียนทั้ง ๓๐๐ คนมีนักเรียนจำนวน ๒๒๔ คนหรือ ร้อยละ ๘๕.๐๐ ชอบวิชาภูมิศาสตร์ ในจำนวนนักเรียนที่ชอบวิชาภูมิศาสตร์นี้ มีนักเรียน ๑๔๑ คนหรือร้อยละ ๕๓.๑๐ ให้เหตุผลว่าชอบเพราะวิชาภูมิศาสตร์ เป็นวิชาที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบันและอนาคต จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด ๓๐๐ คน มี ๓๖ คนหรือร้อยละ ๑๒.๐๐ ที่ไม่ชอบวิชาภูมิศาสตร์ โดยที่นักเรียนทั้ง ๓๖ คนหรือร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ให้เหตุผลว่าไม่ชอบเพราะวิชาภูมิศาสตร์ เป็นวิชาที่สอบไล่คะแนนไม่ได้ นักเรียนร้อยละ ๒๓.๖๗ แสดงความคิดเห็นว่าวิชาภูมิศาสตร์ ช่วยให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อโลก และรู้อึ้งคุณค่าของความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ

๒. ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการสอนวิชาภูมิศาสตร์

นักเรียนร้อยละ ๘๖.๖๗ แสดงความคิดเห็นว่า ครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ของตนมีความรู้ดี และวิธีการสอนดี นักเรียนร้อยละ ๔๐.๖๗ ต้องการครูที่มีความรู้ดี มีวิธีการสอนทันสมัย เข้ากับนักเรียนใกล้ คือเห็นแก่ตนเองกับนักเรียน ช่วยให้นักเรียน แก้ปัญหาด้วยตนเอง ครูสอนดีแล้วนักเรียนเรียนสนุกและมีความเข้าใจดี

ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการใช้อุปกรณ์การสอนของครู นักเรียนร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ให้ความคิดเห็นว่า ชมการสอบแบบมีอุปกรณ์ประกอบการสอน ทั้งนี้มีนักเรียนร้อยละ ๔๗.๐๐ ให้เหตุผลว่าชอบการสอบที่ครูใช้อุปกรณ์การสอนช่วยให้นักเรียนที่สนใจมากและเข้าใจง่าย ในขณะที่ครูสอนนั้น นักเรียนจำนวนร้อยละ ๖๒.๖๗ รู้สึกว่ามีความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียนดี

นักเรียนร้อยละ ๔๗.๓๓ ชอบการสอบแบบให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม นักเรียนร้อยละ ๑๒.๖๗ ไม่ชอบการสอบแบบให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ผู้วิจัยศึกษาต่อไปถึงเรื่องกิจกรรมที่นักเรียนมีส่วนร่วม ปรากฏว่านักเรียนร้อยละ ๘๕.๐๐ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการสอนคือไปศึกษานอกสถานที่ จากการศึกษา เรื่องเวลาที่จัดไปศึกษานอกสถานที่พบว่า นักเรียนร้อยละ ๒๗.๐๐ มีโอกาสไปศึกษานอกสถานที่ปีละครั้ง

งานการวัดผลการสอบ นักเรียนร้อยละ ๕๔.๓๓ ต้องการให้มีการวัดผลทบทวนครั้งที่
เรียนจบมทเรียน เกี่ยวกับหนังสืออ่านประกอบวิชาภูมิศาสตร์นั้น นักเรียนร้อยละ ๕๑.๐๐
ใช้สมุดภาพและแผนที่ภูมิศาสตร์

ความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับหนังสือแบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการ
นักเรียนทั้งหมด ๓๐๐ คน มี ๔๖ คน หรือร้อยละ ๑๕.๐๐ ให้ความคิดเห็นว่าหนังสือ
แบบเรียนของกระทรวงศึกษาธิการยังไม่เหมาะสมดี โดยมีนักเรียนจำนวน ๘๙ คนหรือ
ร้อยละ ๒๙.๖๖ ให้เหตุผลว่าหนังสือแบบเรียนไม่เหมาะสมเพราะมีเนื้อหาไม่ละเอียด และ
อ่านไม่เข้าใจ จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด ๓๐๐ คน มีนักเรียนจำนวน ๑๕๔ คนหรือร้อยละ
๕๑.๐๐ ให้ความคิดเห็นว่าหนังสือแบบเรียนของกระทรวงศึกษาธิการนั้นเหมาะสมดีแล้ว

เรื่องอุปสรรคที่ทำให้ผลการสอนวิชาภูมิศาสตร์ไม่มีประสิทธิภาพนั้น นักเรียนร้อยละ
๔๘.๖๗ แสดงความคิดเห็นว่า อุปสรรคสำคัญคือเวลาเรียนวิชาภูมิศาสตร์มีน้อย

๓. ข้อเสนอแนะของนักเรียนในการปรับปรุงการสอนวิชาภูมิศาสตร์ให้ดียิ่งขึ้น
นักเรียนร้อยละ ๒๒.๓๓ แสดงความคิดเห็นว่า ควรมีการปรับปรุงการสอน
วิชาภูมิศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพ โดยปรับปรุงให้มีการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนวิชาภูมิ
ศาสตร์ให้ดียิ่งขึ้น

นักเรียนเสนอแนะว่ากระทรวงศึกษาธิการควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไขหนังสือแบบ
เรียนให้มีความเหมาะสมและทันต่อเหตุการณ์ ควรเพิ่มจำนวนชั่วโมงสอนและเพิ่มคะแนน
วิชาภูมิศาสตร์ให้มากขึ้นด้วย

นักเรียนเสนอแนะคอบุคลากรโรงเรียนว่า ควรจัดหาหนังสือให้เพียงพอแก่ความ
ต้องการในการค้นคว้า ควรจัดให้มีห้องวิชาการต่างๆ และจัดให้มีห้องโสตทัศนศึกษาที่ทันสมัย
มีเครื่องมือเครื่องใช้พร้อม ควรจัดให้มีพิธีการเกี่ยวกับการสอน

นักเรียนเสนอแนะว่า ครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ควร เป็นผู้ที่มีความรู้ดีและมีวิธีการสอน
ดี เป็นผู้รักวิชาภูมิศาสตร์อย่างแท้จริง ครูต้องมีจุดหมายในการสอน มีการเก็บตัว
สอนดีและใช้อุปกรณ์การสอนทุกครั้ง ตลอดจนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น

พานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียนในบางครั้ง ครูควร
วัดผลนักเรียนทุกครั้งที่สอนจบบทเรียน

อภิปรายผลของการวิจัย

ข้อมูลที่ได้มาในการวิจัยครั้งนี้เห็นว่า เป็นที่น่า เชื่อถือได้ เพราะ

ประการที่หนึ่ง ครูและนักเรียนที่เป็นตัวแทนประชากรในการตอบสนองสอบถามครั้งนี้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ทั้งมีข้อมูลที่รับมาทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ ๙๙.๒๓

ประการที่สอง ข้อเท็จจริงที่พบในการวิจัยครั้งนี้มีความใกล้เคียงกับที่การวิจัยในครั้งก่อน ๆ ของผู้วิจัยหลายท่าน ดังนี้คือ

๑. ผลของการวิจัย พบว่า การสอนวิชาภูมิศาสตร์นั้นมักเริ่มและครูชอบการสอนแบบใช้อุปกรณ์การสอนและมีการจัดกิจกรรมการสอนก็ มีการค้นคว้ารายงานไปศึกษานอกสถานที่ช่วยให้นักเรียนเรียนดีขึ้นตรงกับ สิริมา วรียงยง * ที่พบว่า การสอนวิชาภูมิศาสตร์แบบใหม่ที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมคือ แรกความนึกเห็น ซักถามและค้นคว้ารายงาน และมีการพาไปศึกษานอกสถานที่ นั่นทำให้การสอนวิชาภูมิศาสตร์ได้ผลดี

๒. ผลการวิจัยที่พบว่า ครูภูมิศาสตร์ต้องการมีส่วนร่วมในการทำประมวลการสอนและต้องการให้นักเรียนปรับปรุงแก้ไขหนังสือแบบเรียนนั้น ตรงกับที่ ภัทรพร ทิพย์รักษา ๒ วิจัยไว้คือครูสังคมศึกษาลองการมีส่วนร่วมในการทำประมวลการสอนและต้องการปรับปรุงหนังสือแบบเรียน

๓. ผลการวิจัยที่พบว่า ครูภูมิศาสตร์มีวิธีการวัดผลการไปศึกษานอกสถานที่โดยให้นักเรียนเขียนรายงานส่งนั้น ตรงกับที่ อารีรัตน์ สุขเกษิ ๓ วิจัยไว้ว่าโรงเรียนมีการวัดผลนักเรียน เมื่อกลับจากศึกษานอกสถานที่โดยให้นักเรียนทำรายงานส่ง

* สิริมา วรียงยง. โครงการ จัดและดำเนินการ สอนวิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์แบบใหม่ วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์บัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๕. ๒๒ หน้า.

๒ ภัทรพร ทิพย์รักษา. ความช่วยเหลือจากสถาบันวิชาการ ที่ครู สอนสังคมศึกษาต้องการ วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์บัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๒ . ๙๔ หน้า.

๓ อารีรัตน์ สุขเกษิ, การศึกษานอกสถานที่และประวัติศาสตร์นอกสถานที่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดนครพนม วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์บัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๕. ๖๐ หน้า.

๔. ผลการวิจัยที่พบว่า โรงเรียนมีอุปกรณ์การสอนไม่เพียงพอ และไม่ทันสมัย ตรงกับที่ จิตรนุกรม เมาว์ธนา " พยววิธีการ สอนยังไม่โดยลดี เพราะโรงเรียนมีอุปกรณ์การ สอนไม่พอและไม่ท สมัย

๕. ผลการวิจัยที่พบว่า ครูและนักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชา ภูมิศาสตร์นั้นตรง สกับที่ พาณี แสงกิจ วิจัยพบว่าครูและนักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อวิชา สังคมศึกษา

๖. ผลการวิจัยที่พบว่า การศึกษานอกสถานที่มีนัช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจใน วิชาภูมิศาสตร์ดีขึ้น ตรงกับที่ Duncan ๖ วิจัยพบว่า การพานักเรียนไปใช้ชุมชนเป็น แหล่งความรู้ จะช่วยใ้การ สอนวิชาภูมิศาสตร์ มีประ สติพหิภาพดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย

ในการ ปรับปรุ งการ สอนวิชาภูมิศาสตร์ให้โดยลดียิ่งขึ้น

จากการ วิจัยนี้ผู้หากการ สอนวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้นมัธยมศึกษาคอนตัน ในจังหวัดพระ ะนคร

๔ จิตรนุกรม เมาว์ธนา. การสำรวจปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการ สอนวิชา สังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์คร ศาสตรมหาบัณฑิต คณะ- ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , พ.ศ. ๒๕๐๔. ๒๓๖ หน้า

๕ พาณี แสงกิจ. แนวความคิดเกี่ยวกับการ ปรับปรุ งการ สอนวิชาสังคมศึกษา ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พ.ศ. ๒๕๐๔. ๓๔๖ หน้า

๖ Duncan, Samuel, " The Utilization of Community Resources In the Instruction Program of the Secondary School," Doctor Thesis, Cornell U. , 1949 . quoted in Chester W. Haris , Encyclopedia of Education Research , New York: Macmillan, 1960 . p.1306.

ชนบุรี ผู้วิจัยได้พบปัญหาหลายประการ เกี่ยวกับการสอนวิชาภูมิศาสตร์ ในการปรับปรุงการสอนนั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะข้อคิดเห็นบางประการ เพื่อประโยชน์ในการสอนวิชาภูมิศาสตร์ให้ดียิ่งขึ้น ดังต่อไปนี้ คือ

๑. กระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการมีความสำคัญมากที่สุดในการจัด. การศึกษาของชาติให้ดำเนินไปก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพ ในการสอนวิชาภูมิศาสตร์ถ้าจะให้ได้ดี และบรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้นั้น กระทรวงศึกษาธิการควรจัดบริการดังนี้คือ

๑.๑ กระทรวงศึกษาธิการควรพิจารณาปรับปรุงหนังสือแบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ให้มีความเหมาะสมกับความสนใจ และความสามารถของนักเรียนในแต่ละระดับชั้นเรียน ทั้งควรปรับปรุงให้ทันต่อเหตุการณ์ด้วย

๑.๒ กระทรวงศึกษาธิการควรเร่งผลิตครูที่มีความรู้ดีและมีวิธีการสอนที่ และตรงตามสาขาวิชาที่สอน ควรบรรจุครูให้ตรงกับความสามารถและความต้องการของโรงเรียนด้วย

๑.๓ กระทรวงศึกษาธิการควรจัดงบประมาณให้แก่โรงเรียนอย่างเพียงพอ เพื่อเป็นการช่วยให้ทางโรงเรียนจัดบริการด้านจัดหาหนังสือให้เพียงพอแก่การค้นคว้าของครูและนักเรียน จัดหาอุปกรณ์ที่ทันสมัย และสร้างแบบทดสอบมาตรฐาน ตลอดจนสิ่งอื่น ๆ ที่จะช่วยให้การสอนวิชาภูมิศาสตร์มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

๑.๔ กระทรวงศึกษาธิการควรสนับสนุนให้เขียนและพิมพ์เผยแพร่ เอกสาร คู่มือครู และหนังสืออุเทศในการสอนวิชาภูมิศาสตร์ เพื่อแนะนำวิธีการสอนแบบใหม่ การจัดกิจกรรมการสร้างและใช้อุปกรณ์การสอน และการวัดผลแบบใหม่ ควรส่งเสริมให้ครูและโรงเรียนนำไปใช้ปฏิบัติ เพื่อให้การสอนวิชาภูมิศาสตร์ได้ดียิ่งขึ้น

๑.๕ ศูนย์วัสดุอุปกรณ์ของกระทรวงศึกษาธิการ ควรจัดบริการ ให้คำแนะนำแก่ครู เกี่ยวกับการสร้างและใช้อุปกรณ์ โดยวิธีการ เขียนบทความผ่านทางสื่อมวลชน

เข้บวรสรหรงการศึษา ใ้แก้ซบพฤษ บัทรครู ศูนย์ศึษา และอื่ ๆ เป็นค้

๑.๒ กรหรงศึษาธึการควรจกัใ้มีการอมรมและนึเทศการศึษาแก่ครู ในค้ันค้่างๆ คึอ เนือหาวิชาการ วึธีการสอนแบบนึ วึธีการว้คณแบบนึ และ การจกัถึจกรรณ ควรจกัใ้บระหว้างบึคเทอม ห้งนึจะ เป็นประยอชนแก่ครูใ้การปรึบปรุงการสอบใ้ค้ซึน

๑.๓ กรหรงศึษาธึการควรจกัใ้ศึษานึเทศจ้ำนวนเพึยงพอที่จจะออก ใ้ใ้ความชวบเหลือแก่ครูใ้โรงเรึยนค้่างๆ ในค้ันการสอบวึชาภูมิศึาสตร์ คึอ เนือหาค้ำนเนือหาวิชาการ วึธีการสอน การจกัถึจกรรณ และการว้คณ เพึอชวบ ใ้ครูปรึบปรุงการสอบของคณ

๒. สดามันเป็กห้คครู

สดามันเป็กห้คครู เป็นเสมือนหัวใจองการบลึคครูที่ค้ึ มีความรู้และวึธีการสอน คึ ห้งนึสดามันเป็กห้คครูควรค้ำนึงใ้บ สึงค้อใ้บนี้ คึอ

๒.๑ สดามันเป็กห้คครูควร เน้นค้ำนวิชาการ และวึชาครู ห้งนึเพึอครูจจะใ้ มีความรู้ที่ รุ้ลึกจึถึบการศึษา ตลอดจนปรึจญาการศึษา และอื่ๆเป็นบอ้างที่

๒.๒ สดามันเป็กห้คครูควรจกัใ้มีการสอนวึชาภูมิศึาสตร์ เป็นวึชาเอก ห้งนึ เพึอจจะใ้ค้ลึคครูที่มึความสามารถ และช้ำนาณูใ้การสอนเฉพาะวึชา

๒.๓ สดามันเป็กห้คครูควร เป็นตัวอย่่างที่ค้ึใ้บค้ันการ ส้าธึการสอนแก่โรงเรึยนค้่างๆ และใ้ใ้ความชวบเหลือเกึบว้ถึการสอบแก่โรงเรึยนค้่างๆค้ึค้ึ

๓. ผู้บริหารโรงเรึยน

ผู้บริหารโรงเรึยนมึความส้าค้ัญมากใ้การที่จจะชวบใ้ให้การสอนค้ำนเนึไปอย่่าง มึบลึคคึ ผู้บริหารควรจกับการใ้บค้ันค้่างๆ ห้งนึค้ึอ

๓.๑ ผู้บริหารจจะค้องเห็นค้ณค้่าและความส้าค้ัญองวึชาภูมิศึาสตร์ เพึอจจะ

ได้ให้ความสนับสนุนในการสอนอย่างเต็มที่

๓.๒ ผู้บริหารควรจัดให้มีการประชุมพิเศษแก่ครูใหม่ เพื่อให้ครูใหม่ได้คุ้นเคยกับบุรุษร่วมงาน และมีความเข้าใจในนโยบายหรือปรัชญาของโรงเรียนในคำนี้ที่เกี่ยวกับการสอนวิชาในรับผิดชอบของตน

๓.๓ ผู้บริหารควรสนับสนุนครูในการนำเอาวิธีการสอนและวิธีการวัดผลแบบใหม่มาใช้ ควรให้ความช่วยเหลือเมื่อครูมีปัญหาการสอน ควรให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม และจัดหาอุปกรณ์ให้เพียงพอแก่ความต้องการของครู เพื่อการสอนจะได้ผลดี

๓.๔ ผู้บริหารควรจัดเชิญศึกษานิเทศก์ วิทยากร มาให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาการ วิธีการสอน การสร้างและใช้ชุดอุปกรณ์การสอน การจัดกิจกรรม และการวัดผล เพื่อปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น นอกจากนี้ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้ไปรับการอบรมและศึกษาค้นคว้าทั้งในและต่างประเทศ เพื่อความก้าวหน้าในงานอาชีพของครู

๓.๕ ผู้บริหารควรจัดให้มีการสัมมนาระหว่างครูสังคมนศึกษา เพื่อครูจะได้ช่วยกันแก้ปัญหาการสอน และหาทางปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น ควรสนับสนุนให้ครูจัดทำประมวลการสอนวิชาภูมิศาสตร์ขึ้นไว้ในโรงเรียน และควรจัดให้ครูได้มีโอกาสไปเยี่ยมโรงเรียนต่างๆ เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกัน เพื่อช่วยกันปรับปรุงการสอนให้ดียิ่งขึ้น

๓.๖ ผู้บริหารควรจัดให้มีห้องสมุดโรงเรียนที่ทันสมัย จัดให้มีห้องโสตทัศนศึกษา และมีห้องสังคมนศึกษา ซึ่งมีหนังสือวิชาการและมีอุปกรณ์การสอนทันสมัยอย่างเพียงพอ เพื่อเป็นแหล่งความรู้ทางวิชาภูมิศาสตร์โดยเฉพาะ

๓.๗ ผู้บริหารควรจัดตั้งสมาคมครูผู้ปกครองขึ้นถ้าชุมชนนั้นสนับสนุน เพื่อรักษานโยบายที่มีในทางการศึกษาของนักเรียน ทั้งครูและผู้บริหารจะได้ออกกำลังกายด้วยกัน มีความสนใจในการเรียน ตลอดจนควบคุมความประพฤติของนักเรียนอีกด้วย

๓.๕ ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูศึกษาค้นคว้าและริเริ่มหลักสูตร สื่อ สิ่งพิมพ์ วิชาการ เช่น ชุมชนวิชาภูมิศาสตร์ ชุมชนวิชาวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ทั้งนี้จะช่วยให้ นักเรียนเรียนใฝ่ใฝ่ยิ่งขึ้น และเป็นการฝึกทักษะในการทำงานร่วมกัน เป็นอย่างดี

๓.๕ ผู้บริหารควรไปศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับสถาบันฝึกหัดครู เพื่อส่งเสริมให้ครูไปศึกษา วิชาการสอนแบบใหม่ไปใช้ โดยผู้บริหารให้ความร่วมมือและสนับสนุนนิสิตและนักศึกษา ให้ไปหาการฝึกสอน นับว่าเป็นการช่วยเหลือด้านการศึกษาที่ดียิ่ง

๔. ศึกษาพิเศษ

ศึกษาพิเศษมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับกรณีศึกษา และจะต้องเป็นผู้ที่ช่วยเหลือครูในการปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ ศึกษาพิเศษ ควรจะให้ความช่วยเหลือในด้านต่อไปนี้คือ

๔.๑ ศึกษาพิเศษควรสนับสนุนให้ครูทดลองใช้วิธีการสอนแบบใหม่ ตลอดจน วิชาการวิจัย การสอน และวิธีการวัดผลแบบใหม่อีกด้วย

๔.๒ ศึกษาพิเศษควรช่วยจัดหาอุปกรณ์การสอนให้แก่โรงเรียนที่ขาดแคลน และควรไปเยี่ยมโรงเรียนที่มีปัญหาการสอน เพื่อหาทางศึกษาปัญหาอย่างใกล้ชิดและควร ให้ความช่วยเหลือแก่ครูเกี่ยวกับด้านเนื้อหาวิชาการ วิธีการสอน อุปกรณ์การสอน ตลอดจน การวัดผลโดยสม่ำเสมอ

๔.๓ ศึกษาพิเศษต้องมีความสามารถในการแสดงการสอนให้ครูดูเป็นตัวอย่าง เป็นการสาธิตการสอนแบบใหม่ๆ และควรแนะนำครูให้รับหนังสือวารสารทางการศึกษา เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้แก่ครู อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการสอน

๔.๔ ศึกษาพิเศษควรค้นคว้าและหาทางปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร ประมวล การสอนให้เหมาะสมกับสภาพของชุมชนชนบท และควรทำการวัดผลร่วมกับโรงเรียน เพื่อจะช่วยให้โรงเรียนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๔. นักเรียน

นักเรียนเป็นบุคคลสำคัญในขบวนการเรียนการสอน การเรียนการสอนจะบรรลุผลก็ขึ้น นักเรียนต้องให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ สิ่งที่นักเรียนควรปฏิบัติคือ

๔.๑ นักเรียนควรเห็นคุณค่าและความสำคัญของการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ และสามารถที่จะนำเอาความรู้ที่ได้รับนั้นไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

๔.๒ นักเรียนควรเป็นผู้ที่มีความสนใจใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ มีความสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง เป็นผู้มีเหตุผล มีวิจรรย์ญาณ และช่างสังเกตจดจำดี

๔.๓ นักเรียนควรให้ความสนใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูภูมิศาสตร์จัดขึ้นในชั้นเรียน โดยช่วยเหลือครูจัดหาอุปกรณ์การสอนในบางครั้ง ช่วยจัดนิทรรศการทางด้านวิชาภูมิศาสตร์ เป็นต้น

๕. ครูภูมิศาสตร์

ครูภูมิศาสตร์นับว่าเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่จะช่วยให้การเรียนวิชาภูมิศาสตร์ประสบผลสำเร็จได้ครบถ้วน ดังนั้นครูภูมิศาสตร์ที่ดีจึงควรมีบุคลิกลักษณะต่างๆไปดังนี้คือ ครูภูมิศาสตร์จะต้องเห็นความสำคัญของวิชาภูมิศาสตร์ มีความรู้ดี มีวิธีการสอนดี มีความประพฤติดี เชื่อมั่นในตนเอง รับผิดชอบในหน้าที่การงาน มีเหตุผล มีความคิดริเริ่ม มีมนุษยสัมพันธ์ดี กลอดอก ทั้งเป็นผู้ที่ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ และอื่นๆ เป็นต้น นอกจากนี้มีบุคลิกลักษณะดีแล้ว ครูยังต้องมีวิธีการสอนที่ดีอีกด้วยดังจะกล่าวต่อไปคือ

๕.๑ วิธีการสอน

๕.๑.๑ ครูควรวางแผนการสอนระยะยาวและทำบันทึกการสอนประจำวัน ทั้งนี้จะช่วยให้การสอนได้ผลดีขึ้น ครูต้องตั้งวัตถุประสงค์ทุกครั้งที่จะสอนว่าจะให้นักเรียนได้รับความรู้และมีประสบการณ์ในด้านใดบ้าง ครูต้องเลือกกิจกรรม อุปกรณ์ วิธีการวัดผล ที่เหมาะสมกับความสนใจและความสามารถของนักเรียนแต่ละคน

๖.๑.๒ ครูควรเน้นให้นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของวิชาภูมิศาสตร์
ควรทำความเข้าใจกับนักเรียนถึงระเบียบวิธีการสอน การจัดกิจกรรม และการวัดผล

๖.๑.๓ ครูควรสอนให้วิชาภูมิศาสตร์มีความสัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ เช่นวิชาภาษาไทย
วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาภาษาอังกฤษ เป็นต้น ทั้งนี้ควรพิจารณาตามความเหมาะสมของเนื้อหา
วิชาในคอนั้น ๆ

๖.๑.๔ ครูต้องส่งเสริมในการฝึกทักษะนักเรียนด้านการค้นคว้ารายงานและให้มี
ความสามารถแก้ปัญหาด้วยตนเองได้

๖.๑.๕ ครูควรนำเอาวิธีการสอนแบบใหม่มาใช้ โดยต้องคำนึงถึงวัย ความต้อง
การ ความสามารถ รวมทั้งความสนใจของนักเรียนเป็นสำคัญ วิธีการสอนแบบใหม่นั้นมุ่งที่จะ
ให้นักเรียนสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นไปในทางที่สังคมต้องการ อาทิเช่น

วิธีการสอนแบบอภิปราย

วิธีการสอนแบบแก้ปัญหา (Problem-solving)

วิธีการสอนแบบค้นควารายงาน

วิธีการสอนแบบ Team Teaching * และ

วิธีการสอนแบบ Inquiry Method <

วิธีการสอนแบบใหม่ใหม่ประโยชน์ คือ เป็นการฝึกทักษะให้นักเรียนมีความสามารถ
ในการแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น อีกทั้งมีความรับผิดชอบในหน้าที่และ
สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยให้นักเรียนได้แสดงความสามารถใน
ด้านต่าง ๆ คือ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล มีวิจรรย์ญาณ สามารถตั้งสมมุติฐานและวิเคราะห์
ข้อมูล สรุปผลเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาได้

วิธีการสอนแบบใหม่จะประสบผลสำเร็จด้วยดีนั้น ครูต้องเตรียมการสอนเป็นอย่างดี
ดี และคำนึงถึงความสามารถ และความสนใจของนักเรียนเป็นสำคัญอีกด้วย

* Kenworthy, Leonard S. Guide to Social Studies Teaching.
Belmont, California: Wadworth Publishing Company, Inc., 1962. 393p.
< Fenton, Edwin. Teaching The New Social Studies in
Secondary School. New York: Winston, Inc., 1967. 526p.

๒.๒ อุดมการณ์การสอน

การใช้อุดมการณ์การสอนช่วยให้นักเรียนมีความสนใจ เรียนดีและมีความเข้าใจดี ดังนั้นครูจึงควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้คือ

๒.๒.๑ ครูต้องรู้จักวิธีการสร้างและใช้อุดมการณ์สอนที่ท่าอย่างง่าย ๆ มีราคาถูก แต่ใช้ได้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ครูต้องใช้อุดมการณ์สอนทุกครั้งสอนที่หน้าการสอน

๒.๒.๒ ก่อนใช้อุดมการณ์สอนทุกครั้ง ครูต้องตรวจดูสภาพของอุดมการณ์เสียก่อน เช่น ถ้าเป็นภาพยนตร์ครูต้องดูก่อนทุกครั้ง เพื่อตรวจดูความเรียบร้อย

๒.๒.๓ ครูต้องรู้จักเลือกใช้อุดมการณ์สอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา และบุคลิกภาพตลอดจนภูมิหลังของนักเรียนแต่ละคนเป็นอย่างดี และอุดมการณ์การสอนจะต้องช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจดีขึ้น

๒.๓ การจัดกิจกรรม

ครูต้องจัดกิจกรรมที่จะดึงความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนออกมาให้ใช้เป็นประโยชน์ให้มากที่สุด และกิจกรรมที่เลือกมาใช้นั้นจะต้องให้นักเรียนมีโอกาสได้ปฏิบัติอย่างเพียงพอ เพื่อจะได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่ได้วางไว้ กิจกรรมที่ครูควรจัด คือ

๒.๓.๑ จัดอภิปราย ใคว่าที่ ในชั้นเรียน เพื่อเป็นการให้นักเรียนรู้จักวิธีการอภิปรายและวิธีการใคว่าที่ นอกจากนี้ควรให้นักเรียนทำรายงานเพื่อเป็นการฝึกให้มีความสามารถค้นคว้าและเขียนรายงานใคว่าที่

๒.๓.๒ ครูควรเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียนในหัวข้อที่สำคัญและให้นักเรียนสนใจ วิทยากรที่เชิญมาควรมีความรู้ดีและให้ความร่วมมือแก่ครูดี ครูต้องวัดผลทุกครั้งที่จะเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียน

๒.๓.๓ ครูควรจัดพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ เช่น พานักเรียนไปชมโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ ชมท้องฟ้าจำลอง เป็นต้น เพื่อช่วยให้นักเรียนมีความรู้กว้างขวางและได้รับประสบการณ์โดยตรง ซึ่งช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจยิ่งขึ้น

๒.๓.๔ ครูควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำและจัดหาอุปกรณ์การสอน เพื่อว่านักเรียนจะได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนด้วย นักเรียนจะสนใจเรียนมากขึ้น เช่น ครูให้นักเรียนเก็บรวบรวมทรัพยากรตัวอย่างแร่ธาตุ รวบรวมรูปภาพเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ เป็นต้น

๒.๔ การวัดผล

ครูควรจัดให้มีการวัดผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการวัดประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียน และเป็นการวัดผลการสอนของครู ทั้งนี้เพื่อรู้ข้อบกพร่องในการสอน ซึ่งจะได้นำมาแก้ไขให้การสอนมีประสิทธิภาพดีขึ้น ดังนั้นครูควรปรับปรุงตัวครูเองให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของการศึกษา วิธีการวัดผล และมีความสามารถเลือกใช้วิธีการวัดผลที่เหมาะสมกับลักษณะเนื้อหาวิชา และตัวนักเรียน ตลอดจนความมุ่งหมายของวิชาภูมิศาสตร์และปรัชญาของโรงเรียนด้วย

ในการปรับปรุงการสอนนั้นจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายทั้งกล่าวมาแล้ว นอกจากนี้ยังมีบุคคลสำคัญที่จะช่วยให้การสอนยิ่งบรรลุผลคือ คือ ผู้ปกครองนักเรียน ทั้งครูและผู้ปกครองถ้ามีความเข้าใจอันดีต่อกันและมีความร่วมมือกันก็แล้ว การสอนย่อมจะดำเนินไปด้วยดี และประสบผลสำเร็จ

การสอนวิชาภูมิศาสตร์จะประสบผลสำเร็จด้วยดียิ่งขึ้น ถ้าข้อเสนอแนะเหล่านี้จะได้รับความสนใจจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง และนำไปพิจารณา เพื่อเป็นหลักในการปฏิบัติต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรมีการวิจัยเฉพาะวิชาใดวิชาหนึ่งในหมวดสังคมศึกษาให้ละเอียดยิ่งขึ้นโดยศึกษาเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับ วิธีการสอน วิธีการจัดกิจกรรม วิธีการใช้อุปกรณ์การสอน และหรือวิธีการวัดผล เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงการสอนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น
๒. ควรมีการวิจัยเฉพาะเรื่องการเรียนของนักเรียนในวิชาใดวิชาหนึ่งเพื่อศึกษาถึงอุปสรรคที่ทำให้การเรียนของนักเรียนไม่ได้รับผลดี
๓. ควรมีการวิจัยถึงบทบาทสำคัญของครูสังคมศึกษาที่มีต่อสังคมในปัจจุบัน
๔. ควรใช้วิธีการวิจัยแบบอื่นๆ คือ การสัมภาษณ์ครู นักเรียน และ ผู้ปกครอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงที่สุด